

Landschappelijk

De Friese Wouden bedreigd. Zie pagina 4...

Contributie voor het jaar 2008

Betaalt u uw contributie (nog) niet per machtiging, dan ontvangt u bij deze Landschappelijk een acceptgirokaart voor uw contributie voor 2008. Verder vindt u ook een machtigingskaart bijgevoegd. Door deze te gebruiken in plaats van de acceptgiro profiteert u van het gemak van het automatisch betalen en helpt u tevens mee onze administratiekosten te verlagen, waardoor meer geld direct aan het

landschap ten goede komt. Wij verzoeken u vriendelijk de acceptgiro- of machtigingskaart te gebruiken voor de betaling van uw jaarlijkse bijdrage.

Als u pas onlangs lid bent geworden, is het mogelijk dat u geen acceptgiro- en machtigingskaart aantreft. U krijgt deze dan afzonderlijk toegestuurd; misschien heeft u ze inmiddels al ontvangen.

'Investeren in landschap': pilots van start!

Dinsdag 18 maart heeft minister Verburg van LNV de vier proefgebieden 'investeren in landschap' bekendgemaakt. De vier gebieden zijn het Binnenveld (het gebied tussen Wageningen, Ede, Veenendaal en Rhenen), het Amstelland (bij Amsterdam), het Groene Woud (Tilburg-Den Bosch) en de Ooijpolder-Groesbeek (bij Nijmegen). In deze pilotgebieden zal nu begonnen worden met investeren in het landschap langs de lijnen van het Deltaplan van VNC.

Het aanwijzen van deze pilotgebieden is een uitvloeisel van het onderzoeksrapport *Investeren in het Nederlandse Landschap*. *Opbrengt geluk en euro's*, waarvoor het Deltaplan van VNC model heeft gestaan. Het onderzoek, dat werd uitgevoerd in opdracht van het ministerie, is de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) van een krachtige investering (à la Deltaplan) in ons uitgedeelde en verrommelde landschap. De conclusie was dat zo'n investering zichzelf dubbel en dwars terugverdient: de totale netto

verder lezen op volgende pagina

Tijdens een persconferentie op een boerderij in proefgebied 'Binnenveld' gaf minister Verburg namens het kabinet het startsein voor de proefgebieden.

winst is beraamd op 17,8 miljard euro! Minister Verburg stuurde het rapport door naar het Centraal Planbureau voor commentaar. Dit bureau gaf het advies enkele proefnemingen in het veld te laten plaatsvinden, om de berekeningen uit de MKBA in de praktijk te beproeven.

Ongegronde hoop op verknoping

Op het ministerie wordt gedacht de kosten voor investeringen in het landschap te kunnen halen bij hen die baat hebben bij een mooi landschap. Maar wie zijn die baathebbers? Toch vooral de Nederlanders als geheel. Het is tegen die enorme winst van 17,8 miljard euro voor de BV Nederland niet anders dan billijk dat de overheid namens ons allen duurzaam investeert in het landschap. Daarnaast zijn er de schade-berokkenars als bouwers, ontgronders en wegenbouwers - al dan niet in opdracht van gemeentes en provincies of het rijk. Zij onttrekken groene ruimte aan de samenleving met als direct gevolg minder euro's en geluk. Dus daar zit met de toekomstige woningbouw- en bedrijventerreinopgave een belangrijke vereveningsopgave. 'Rood voor Groen' wordt veel besproken, maar wordt nog altijd niet serieus uitgevoerd. Het moet een gewoonte worden dat zij die openbare ruimte aantasten, dit compenseren door de resterende ruimte te helpen verbeteren in kwaliteit. Door deze resterende ruimte twee keer zo mooi te maken (zoals in ons Delta-

plan voor het landschap), blijft het mogelijk om aan de groeiende vraag naar rust en ruimte en naar een mooi landschap te voldoen.

CO₂-neutraal

Dagelijks wordt in de media duidelijker hoe onrechtvaardig CO₂-compensatie in de derde wereld eigenlijk is. Het onrecht dat de lokale bevolking en natuur daar aangedaan wordt en het volstrekte gebrek aan duurzaamheids-garanties voor bosaanplant in stabiele landen, zijn de voornaamste bezwaren. Nog los van het niet gegarandeerd opstoken van het hout als groene-stroomleverancier, waardoor alle nu gebonden CO₂ over enkele decennia gewoon weer vrijkomt.

Wanneer burgers, het Nederlandse bedrijfsleven en onze overheden snel iets aan het kli-

maatsprobleem willen doen, dan compenseren ze van af nu alle CO₂-uitstoot in bossen en landschappen in eigen land, in afwachting van schone grondstoffen en productieprocessen. Deze moeten vervolgens snel worden ontdekt, anders komen we spoedig grondtekort om nog een boom op te planten. Zie hier een mooie financieringsbron om het landschap snel op te knappen. Groene stroom uit houtwallen, heggen, riet en maaisel.

'Rood voor Groen' en 'CO₂-compensatie': dit soort van financieringsbronnen zorgen voor de bedragen die nodig zijn voor een krachtige en duurzame investering in ons landschap. Hoe goed bedoeld ook, 'Landschapsveilingen', 'Uitzichtcertificaten' en 'Streekrekeningen' leveren niet de miljarden op die nodig zijn voor een Landschapsfonds.

Het stoken van hout, snoeiafval, riet en maaisel uit landschapselementen in centrales is CO₂-neutraal, omdat het fossiele brandstoffen vervangt.

Heggenvlechtskampioenschappen 2008

Op 9 maart vonden voor de derde maal de Nationale Heggenvlechtskampioenschappen plaats. Wederom een zeer geslaagde dag. Maar liefst 25 teams streden om de eer van beste heggenvlechtteam van Nederland. Dit jaar was het team van de gemeente Boxmeer, bestaande uit Karel van Soest, Hermien van den Brand en Rob Setz de gelukkige winnaar van de Gouden Hiep. Hun heg was volgens het juryrapport het deskundigst 'gelegd'.

Algemene Ledenvergadering

Op zaterdag 28 juni 2008 vindt te Beek-Ubbergen de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering plaats. Natuurlijk bent u als lid van harte welkom. Ten behoeve van een wijziging van de statuten is het wellicht nodig dat er een tweede ledenvergadering wordt gehouden. Wij roepen u hierbij dan ook op een tweede ledenvergadering bij te wonen, op dezelfde plaats, datum en tijd. Wilt u de vergadering bijwonen, dan verzoeken wij u vriendelijk u hiervoor schriftelijk aan te melden. Stuur hiervoor een kaartje naar Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, antwoordnummer 2501, 6573 ZX Beek-Ubbergen. Een postzegel mag, maar hoeft niet. Wij zorgen dan voor toezending van de vergaderstukken en een routebeschrijving. De vergaderstukken liggen ook ter inzage op het kantoor van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap.

Friese Woudenweg: Farwol r

Als het aan de provincie Friesland ligt, komt er een nieuwe vierbaansweg naar Dokkum, die plaats boven in Friesland, waar ooit Bonifatius werd vermoord. Er wonen zeggen en schrijven 25.000 mensen. Wanneer in Nederland alle dorpen en stadjes van die omvang van hun provincie een vierbaansverbinding op het wegennet zouden krijgen, is het nergens in ons land nog stil en wordt ons landschap op gruwelijke wijze aangetast. Bovendien: iedereen weet hoe het gaat, elk dorp langs die nieuwe weg zal een op- of afrit willen. Die dorpen gaan onmiddellijk groeien, meer witte schimmel en verrommeling! De wijze waarop de provincie Friesland deze weg vergoelikt – het plan om deze weg aan te leggen, is ingegeven vanuit maar één gedachte; namelijk groeien, bouwen en nog verder groeien – spreekt boekdelen.

De vierbaansautoweg gaat dwars door het Nationaal Landschap 'De Noordelijke Friese Wouden'.

Nationale Landschappen

"Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Voor nationale landschappen (twintig in totaal) geldt het uitgangspunt 'behoud door ontwikkeling': mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt ('ja, mits'- principe), zijn ruimtelijke ontwikkelingen binnen die landschappen mogelijk. Grootschalige ontwikkelingen zijn niet toegestaan, tenzij het het nationaal belang betreft en er compenserende maatregelen worden getroffen. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid voor nationale landschappen." Deze tekst komt rechtstreeks uit de Nota Ruimte van de

regering. Maar de werkelijkheid is altijd weerbarstiger.

Mee in de vaart der volkeren

De Centrale As (N356) moet een 'impuls gaan geven aan de terugdringing van de sociaal-economische achterstandssituatie in Noordoost-Fryslan!' Dokkum moet mee in de vaart der volkeren. Het nieuwe wegtracé van Dokkum naar de Wäldwei mag daarom dwars door een Nationaal Landschap worden aangelegd. Een door het Fryske Gea aangedragen alternatief werd in de wind geslagen, sommige natuurbeschermingsorganisaties zijn 'ten principale tegen', maar hebben wel meegedacht over inpassing. Minister Cramer loofde de goede samenwerking zoals die bij de inpassing in dit kwetsbare gebied wordt betracht en sprak haar waardering daar over uit.

Dwars door wallen en singels

Het tracé 'doorkruist' de Ecologische Hoofdstructuur (de verbinding tussen de Grutte Wielen en het Lauwersmeergebied), waarbij de weg op palen over de natuur heen wordt geleid. Niettemin een grove aantasting van het landschapsschoon. Daarnaast doorsnijdt het wegtracé elf kilometer van het Nationaal Landschap 'De Noordelijke Friese Wouden'. Wallen en singels, met een soms middeleeuwse oorsprong, worden op grote schaal doorkruist (lees: gerooid).

Snelweg als cultureel erfgoed

Maar de provincie Friesland benadrukt juist dat de vierbaansweg als nieuw cultureel erf-

myn heitalân

Mensen die voor ruimte, rust en schoonheid naar Friesland komen, hebben er steeds minder te zoeken.

goed moet worden beschouwd, en dat de weg dus met dezelfde zorg ingericht moet worden als de Friese cultuurlandschappen, dorpen en steden. Daarvoor mag best 2000 hectare houtwallen- en elzenhagenlandschap worden gesloopt. Wie wil weten hoe dat er uit ziet, hoeft maar even Google Earth op te starten en bij Drachten te kijken. Gedeputeerde Andriessen van Friesland is helemaal blij met haar weg. Net als haar voorgangers heeft ze niet door dat Friesland in razend tempo zijn gezicht verliest en dat het onmogelijk is de kool en de geit te sparen. Pas geleden werd in Limburg de A73 geopend. Het waardevol cultuurlandschap is daar op zeer grove wijze aangetast en wordt nu in hoog tempo volgebouwd met bedrijventerreinen. Spoedig zullen de dorpen langs deze weg een groeispuurt nemen, en is het Limburgse terras- en landschap optimaal verrommeld en zullen rust en stilte verdwenen zijn. Mensen die Friesland bezoeken om rust, ruimte en schoonheid zullen steeds vaker bedrogen uitkomen. Friesland wordt de Randstad van het noorden.

Friese Wouden Fonds

En wie denkt dat ook maar iemand op het idee gekomen is de aantasting van ons Nationaal Landschap aan te wenden om dan toch tenminste de kwaliteit van het weinige wat er nog over is te versterken en duurzaam te financieren, heeft het mis. Als je iets doet wat eigenlijk niet mag krijg je een boete. Zo is er naar aanleiding van het boren naar gas onder de Waddenzee een Waddenfonds ingesteld. Zo zou de provincie Friesland een fonds moeten oprichten om de rest van het Nationale Landschap 'De Noordelijke Friese Wouden' op te knappen en duurzaam uit rente te beheren. Zo zou de provincie voor iedere hectare cultuurlandschap die zij gaat bebouwen of asfalteren onder en langs de Centrale As een geldbedrag in het Friese Wouden Fonds kunnen storten, zodat met de rente ervan elders in de Friese Wouden een hectare aan landschapselementen kan worden opgeknapt en duurzaam kan worden beheerd (een hectare landschapselementen komt ongeveer

overeen met 2 kilometer landschapselement, uitgaande van een breedte van 5 meter voor een houtwal of elzensingel). Wie de prijzen kent voor het opknappen en duurzaam onderhouden van houtwallen en elzensingels, weet precies wat het kost. De provincie moet gewoon 150.000 euro per vernielde hectare storten. Als ze dan de volle 2000 hectare die de Centrale As direct of indirect aan het Nationaal landschap onttrekt, compenseert, dan kost haar dat 300 miljoen euro. Daarmee kun je uit de rente drie Friese Nationale Landschappen voor eeuwig onderhouden.

Een Jorwert in Frysk requiem

Driehonderd miljoen euro voor de echte economische motor en drager van Nationaal Landschap de Noordelijk Wouden en het echte Friesland: de boeren. Misschien dat de bestuurders in Friesland dan het licht zien en zullen beseffen dat investeren in landschap en toerisme, in gezonde landbouw en in kwalitatief gezond en smaakvol voedsel economische waarden zijn die beklijven. Niemand komt naar Friesland voor schimmelwijken, bedrijventerreinen of hoogbouw: dat hebben we in de randstad allemaal wel.

Recent werd het 'Jorwert in Frysk-requiem' van Gerrit Breteler uitgevoerd in Den Haag en op het Wad:

*Farwol myn heitalân,
troch selsfoldienens pleage.*

*De kealtsjes yn it hôf,
de hynders un é beage.*

*De blommen un it fjild.
ferruile foar it jild.*

*It jachtsjen, al mar mear
beton en fluchferkear.*

Der isgjin paad werom.

It doarmet un ús dreamen.

*Gjin treast foar it grut farwol
as sâlte triennen streame,
want alles giet foarby.*

*Wanimt de skientme mei,
de romte en de tiid,
de nea te winnen striid?*

*(Vaarwel mijn vaderland,
door zelfvoldaanheid geplaagd.*

*De kalfjes in de boomgaard
de paarden in het gareel*

*De bloemen in het veld
verruild voor het geld*

*Het najagen, al maar meer,
beton en snelverkeer,*

Er is geen weg meer terug

Het doolt in onze dromen

*Geen troost voor het groot vaarwel
als de zoute tranen stromen,
want alles gaat voorbij.*

*Wie neemt de schoonheid mee,
de ruimte en de tiid,
de nooit te winnen strijd?)*

Gouden Mispel 2007

Maarten van Rossem, lid van het Comité van Aanbeveling van VNC, gaf in zijn presentatie een scherpzinnige kijk op ons agrarische cultuurlandschap.

Dinsdagmiddag 18 december heeft de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap op kasteel Mookerheide in Molenhoek vier Gouden Mispels uitgereikt aan mensen die zich op een bijzondere wijze hebben ingezet voor het Nederlandse cultuurlandschap.

De prijs *De Gouden Mispel* is in 2006 door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap in het leven geroepen en wordt elk jaar speciaal vervaardigd door kunstenaar dhr. Frans van Hintum. De mispel (*Mespilus germanica*) is als symbool gekozen omdat ze zich alleen spontaan vestigt in eeuwenoude houtwallen, heggen en andere landschapselementen.

De laatste tijd wordt veel geklaagd over het effect van witte linten en oprukkende paardenboeren op het landschap. De eerste twee Gouden Mispel winnaars – de heer Janssen (Rheden) en de heer De Ruiter (Heerde) – tonen aan dat de paardenhouderij ook een waardevolle toevoeging aan het landschap kan zijn. Hun initiatief verdient op grote schaal navolging.

De derde prijswinnaar, de heer Timmer (Westerbork), is het levende bewijs dat landeigenaren bereidwillig zijn om cultuurhistorische landschapselementen op hun land te herstellen en onderhouden, mits daar een fatsoenlijke vergoeding tegenover staat. De heer Timmer restaureert op zijn land een historische stuk Drents landschap. Hij gaat op zijn land ook oude graansoorten als spelt, eenkorn en emer verbouwen.

De vierde prijswinnaar, de heer Von Meijenfeldt (ministerie van LNV), heeft de prijs ontvangen vanwege zijn niet aflatende persoonlijke en ambtelijke betrokkenheid bij het Nederlandse cultuurlandschap. Dit blijkt uit zijn oog en gevoel voor cultuurhistorie, biodiversiteit, streekeigenheid, schoonheid en inpas-

baarheid en bovenal het vermogen om uit te stijgen boven de waan van de dag. Mede dankzij zijn inspanningen maakt het ministerie van LNV dit voorjaar een eerste start met de uitvoering van het 'Deltaplan voor het Landschap' in een aantal proefgebieden.

De volledige juryrapporten kunt u inzien op www.nederlandscultuurlandschap.nl onder 'actueel'.

Na de uitreiking luisterde prof. dr. Maarten van Rossem, lid van het Comité van Aanbeveling van VNC, de bijeenkomst nog op met zijn scherpzinnige kijk op het Nederlandse cultuurlandschap.

Prijswinnaar de heer De Ruiter heeft op zijn landgoed heggen aangelegd die voor een groot deel zijn gevlochten (Heerde).

foto: Robert Ceelen

foto: Lex Roeleveld

De mispel zit vol vitamine C en is familie van de appel en de peer. Aanbevolen wordt mispels in oktober of november na een nachtvorst te plukken en ze met de bovenkant naar onderen twee tot drie weken te bewaren op een koele plaats. De vrucht wordt beurs, waarbij de kleur via een fermentatieproces verandert van groen-wit in donkerbruin en de smaak zoet weëig proeft. Voor sommigen is de mispel dan pas een lekkernij. Het gezegde 'Zo rot als een mispel' slaat dus in feite op een lekkernij.

De heer Von Meijenfeldt (ministerie van LNV) ontving de Gouden Mispel vanwege zijn niet aflatende persoonlijke en ambtelijke betrokkenheid bij het Nederlandse cultuurlandschap.

Huidige situatie

Binnenkort (computeranimatie)

Prijswinnaar de heer Timmer gaat op zijn land een historische stuk Drents (Westerbork) landschap herstellen.

Prijswinnaar de heer Janssen heeft de streekeigenheid tot in detail doorgevoerd in de gebouwen (Rheden).

Landschap is niet van ons

'Wij hebben de aarde in bruikleen van onze kinderen!' Met dit gezegde wordt bedoeld dat onze generatie de aarde weliswaar mag gebruiken, maar daarbij terdege moet beseffen dat de aarde niet ons eigendom is; we mogen haar slechts lenen van toekomstige generaties. Echter, gezien het tempo waarin (niet-vernieuwbare!) grondstoffen erdoorheen worden gejaagd, de onthutsende klimaatsverandering en het wereldwijd uitsterven van dieren en planten, kunnen we rustig stellen dat we hard bezig zijn de aarde van onze kinderen uit te leven.

Wat voor de aarde en de wereld geldt, geldt in feite ook voor het stukje dat Nederland heet: ons land hebben we te leen van onze kinderen. Maar wát hebben we dan precies geleend?

Eigenlijk alles wat eeuwigheidswaarde heeft, zoals natuur, milieu en erfgoedwaarden. Denk aan zaken als bos, duin en heide; polders, molens en onze waterwerken; onze roemruchte schilders en prachtige Oudhollandse steden. Kortom: zaken die elk een beetje bewust levend mens wil koesteren, die je trots maken op je Nederlanderschap of die het leven in Nederland veraangenamen.

Landschap in Nederland is iets typisch Nederlands. Het maakt zonder enige twijfel

deel uit van ons erfgoed, en dat zal altijd zo blijven. Wij Nederlanders staan over de hele wereld bekend als zo'n beetje het enige uitverkoren volkje op aarde dat zijn eigen land mocht scheppen. De rest kreeg het kant en klaar van God. Na de afsplitsing van België vallen enkele Vlamingen dezelfde eer ten deel, maar dan houdt het wel op. Het Nederlandse landschap is een cultuurlandschap bij uitstek. Het vertelt ondanks de ruilverkavelingen en verstedelijking nog vrijwel overal het verhaal van een klein en eigenwijs volkje dat verkoos te leven waar dat eigenlijk niet kon.

Het 'leesbaar' houden van dat verhaal in een hoogdynamisch land als het onze is geen sinecure! Maar het onzalige plan van nogal wat provincies om slechts gedeeltelijk bij te dragen aan landschapsbeheer en -onderhoud vraagt niet alleen om problemen; het ontkent bovendien de eeuwigheidswaarde van ons landschap en het feit dat wij ons landschap slechts te leen hebben van onze kinderen. Deze provincies gaan er namelijk van uit dat de streek (gemeente en marktpartijen) een eventuele bijdrage van de provincie aan landschapsbehoud en -beheer maar moet aanvullen. Gebeurt dat niet, dan betaalt de provincie haar bijdrage gemakshalve ook niet. In Staphorst kan het

slagenlandschap – van u en mij en van toekomstige generaties – dus alleen behouden blijven als opeenvolgende colleges van B en W en gemeenteraden jaar in jaar uit tonnen op hun begroting weten te krijgen en te houden, anders komen de tonnen uit het provinciehuis ook niet naar Staphorst. Van zo'n kruideniersmentaliteit mag het voortbestaan van zaken met eeuwigheidswaarde niet afhankelijk zijn. De Nachtwacht hangt in een rijksmuseum, en is niet van Amsterdam. De Veluwe is toch ook niet van Hoenderlo of van Apeldoorn, net zomin als de wadden van Friesland of van Groningen zijn. Zo beschouwd, is het decentraliseren van de zorg voor het landschap een slecht plan geweest!

Jaap Dirkmaat, directeur

Vereniging Nederlands Cultuurlandschap ontvangt CBF-keurmerk

Per 1 januari 2008 is de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) in het bezit van het CBF-keurmerk. Wanneer een goed doel een CBF-keurmerk voert, kunt u ervan op aan dat er toezicht plaatsvindt op het bestuur, het beleid, de bestedingen, de fondsenwerving en de verslaglegging van de organisatie die dat goede doel nastreeft. Dit toezicht wordt uitgevoerd door het Centraal Bureau Fondsenwerving, kortweg het CBF.

Wij van de VNC zijn trots op onze betrouwbare en gedegen organisatie. Met iedereen die met ons in contact komt, communiceren we open en eerlijk over de besteding van de geworven steun, de fondsenwerving et cetera. We zijn daarom zeer verheugd met de erkenning die we hiervoor hebben gekregen van het Centraal Bureau voor Fondsenwerving. Meer informatie over het CBF-keurmerk vindt u op www.cbf.nl.

VOOR
GOEDE DOELEN

Wist u dat...

- ... u op de adreswikkkel van de *Landschappelijk* kunt controleren of uw gegevens nog kloppen?
- ... u de achterzijde van de adreswikkkel kunt gebruiken om wijzigingen aan ons door te geven?
- ... het sinds kort mogelijk is ons blad *Landschappelijk* digitaal te ontvangen in plaats van per briefpost?
- ... u ons door even een e-mail te sturen aan info@nederlandscultuurlandschap.nl of de adreswikkkel in te vullen en op te sturen, kunt laten weten dat u ons blad voortaan digitaal wilt ontvangen?
- ... u ons door een e-mail te sturen of de adreswikkkel in te vullen en op te sturen, ook kunt laten weten wanneer u de *Landschappelijk* niet meer wilt ontvangen?
- ... betaling per acceptgiro ons (door de drukkosten, bankkosten en postzegels) aanzienlijk meer kost dan een automatische afschrijving?
- ... wij, wanneer u ons machtigt het lidmaatschapsgeld automatisch af te schrijven, uw geld daarom volledig kunnen gebruiken ten behoeve van het landschap?
- ... u ons per e-mail of door middel van de adreswikkkel kunt vragen u een machtigingskaart toe te sturen?

Herstel van elzensingels bij Staphorst

Wie over de A28 naar het noorden rijdt, passeert even voorbij de watertoren 'de Lichtmis' bij Rouveen een groot bord. Meestal is zo'n bord een signaal voor weinig goeds en kondigt het de aanleg van het zoveelste bedrijventerrein aan. Maar dit bord brengt goed nieuws!

In de afgelopen nummers van *Landschappelijk* heeft u regelmatig kunnen lezen over de verdwenen elzensingels in het landschap rond Staphorst. In totaal is door de ruilverkavelingen in het verleden alleen al in Rouveen en Staphorst een lengte aan elzensingels gerooid van Amsterdam tot Teheran, en zelfs in de laatste verkaveling is aan het landschap nog veel schade toegebracht.

De Landschapswacht kreeg van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap de opdracht het tij te keren. Samen met de

gemeente Staphorst, Landschap Overijssel en de Dienst Landelijk Gebied en in samenwerking met betrokken landeigenaren is de Landschapswacht begonnen met het herstel van een aanzienlijk deel van het museale landschap bij Rouveen. Vorig jaar al heeft de Landschapswacht een begin gemaakt met de reconstructie van het landschappelijk patroon door elzensingels te herstellen en oude slootpatronen weer op te graven. Het is de bedoeling de komende jaren vele tientallen singels te herstellen, allemaal zichtbaar vanaf de A28. Hier is sprake van een 'snelweglocatie-landschap'. Jammer dat het gebied niet gekozen is als een van de snelwegpanorama's die dit land voor het nageslacht wil veiligstellen. Een sprekende foto op het bord langs de snelweg toont hoe het landschap er binnenkort weer uit moet komen te zien. De tekst luidt 'Onderhoud en herstel elzensingellandschap'.

Natuurmonumenten doet landschap recht

Begin 2004 gaf de Landschapswacht harde kritiek op de Vereniging Natuurmonumenten in het kader van het cultuurhistorisch landschapsbeheer van deze grote natuur- en landschapsbeschermingsorganisatie. Eerder was over hetzelfde onderwerp al een kritisch rapport verschenen over gebieden van Staatsbosbeheer. En in 2005 verscheen de Landschapswachtschouw over gebieden van het Utrechts, het Drents en het Limburgs Landschap.

Met de directie van Natuurmonumenten en regionale vertegenwoordigers werd toentertijd een bezoek gebracht aan het Mergelland en dan met name aan het Geuldal en de omgeving van Noorbeek. Graften groeiden dicht of verdwenen integraal in bosaanplant of begrazingseenheden; heggen, graften en hoogstamboomgaarden werden verwaarloosd; en er was veel prikkeldraad waar 'groene linten' evident een hogere landschapswaarde zouden opleveren en de biodiversiteit zouden dienen. Eigenlijk kreeg de Landschapswacht in grote lijnen gelijk en werd beterschap beloofd. Wel werd om enig geduld gevraagd omdat één en ander binnen de organisatie

Bij Natuurmonumenten zal het Geuldal binnenkort weer een gaaf cultuurhistorisch tijdsbeeld tonen. Grote lengtes nieuwe heggen zijn weer ingeplant en de oude knotbomen zijn keurig geknot.

moest 'landen' en keuzes zorgvuldig moesten worden gemaakt.

Geuldal

Maar wie nu door het Geuldal tussen Mechelen en Epen wandelt of rijdt, stuit op vele kilometers nieuwe heggen en keurig geknotte bomen. Binnenkort zullen de restjes heggen die er

Natuurmonumenten zorgt ervoor dat het op diverse plekken in Zuid-Limburg weer 'genietbaar' wordt: voor u, maar ook voor ve

foto: Yves Adams, Vilda

In Noorbeek heeft Natuurmonumenten grootschalig herstel gepleegd. Er zijn weer vele kilometers nieuwe heg aangeplant.

nog stonden weer deel uitmaken van een hecht netwerk. Het Geuldal zal, in ieder geval bij de Vereniging Natuurmonumenten, weer een gaaf cultuurhistorisch tijdsbeeld te zien geven uit de periode dat landschap nog kleinschalig en biodiversiteit heel gewoon was.

Noorbeek

Ook in het prachtige panorama tegen de Belgische grens rondom landgoed Altembroek heeft de Vereniging Natuurmonumenten aan Nederlandse zijde grootschalig herstel gepleegd in zowel een kleinschalig als grootschalig patroon van landschapselementen. Er zijn heldere keuzes tussen bos en weide gemaakt. Poelen, boomgaarden en graften zijn hersteld. Samen met een paardenhouder die aangrenzend zijn perceelsafbakening met heggen heeft gerealiseerd, ontstaat nu een zeer aantrekkelijk landschap van buitenlandse allure.

le planten en dieren, zoals bitterzoet, geelgors, das en heggenmus.

Ten behoeve van vreedmeesterpadden is er een nieuwe poel aangelegd.

Samen met een paardenhouder die aangrenzend zijn perceelsafbakening met heggen heeft gerealiseerd ontstaat nu een zeer aantrekkelijk landschap van buitenlandse allure.

De Vereniging Natuurmonumenten laat hier zien dat Nederland ook erg mooi kan zijn! Daarnaast heeft de vereniging als een van de grootste organisaties van ons land getoond in de samenleving te staan en zichzelf niet buiten de kritiek te plaatsen. Op diverse plaatsen in Zuid-Limburg wordt het landschap weer zeer 'genietbaar'; voor u, maar ook voor de geelgors, das, egel, eikelmuis, heggenmus en heggenrank en vele andere liefhebbers van groene kavelgrenzen!

Vrijkaartje!

Leden van Vereniging Nederlands Cultuurlandschap hebben gratis toegang tot het Informatiecentrum. Hiernaast vindt u een vrijkaartje voor 2008. Tot binnenkort!

toegangsbewijs

*ook geldig voor eventuele gezinsleden
of voor drie introducés*

Openingstijden: iedere woensdag en zondag
(feestdagen uitgezonderd) van 10.00 uur tot 17.00 uur.

Help de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en werf een nieuw lid!

Om ons werk nog beter te doen, zijn nieuwe leden nodig. U kunt ons daarbij helpen! Eenvoudig, door in uw eigen omgeving leden voor ons te zoeken. Om het werven te vergemakkelijken kunt u potentiële leden een speciaal aanbod doen: als ze lid worden voor minimaal 25 euro per jaar, ontvangen ze het boek **Nederland weer mooi** als welkomstgeschenk. Natuurlijk worden ook uw inspanningen beloond: indien u drie of meer leden werft, ontvangt u het boek **Lekker Landschap**; een beschrijving van vele lekkere eetbare planten, bloemen, bessen, noten en paddenstoelen, met verrukkelijke recepten die de lezer ertoe uitnodigen de deur uit te gaan, op zoek naar al dat lekkers in ons landschap.

Mijn eigen gegevens zijn:

naam

adres

pc + plaats

telefoon

e-mail

De gegevens van het nieuwe lid zijn:

Het nieuwe lid betaalt de contributie met de acceptgiro die samen met het welkomstgeschenk wordt verstuurd. U kunt bovenstaande gegevens invullen, uitknippen en in een envelop sturen naar Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Antwoordnummer 2501, 6573 ZX Beek-Ubbergen (postzegel mag, maar hoeft niet).